

Program kursu żeglarz jachtowy

Akademia Motorowodna i Żeglarska SANSEA realizuje kurs na patent żeglarza jachtowego zgodnie z programem szkolenia zalecanym przez Polski Związek Żeglarski. Osoba odbywająca szkolenie na patent żeglarza jachtowego powinna opanować wiedzę i umiejętności praktyczne umożliwiające bezpieczne prowadzenie jachtu żaglowego w zakresie uzyskiwanych uprawnień.

Wiedza teoretyczna:

1. Przepisy.

1.1 Podstawowe przepisy żeglugowe obowiązujące na wodach śródlądowych odnoszące się do żeglugi jachtowej:

- wybrane definicje,
- zasady ruchu żeglugowego,
- sygnalizacja wzrokowa i dźwiękowa statków,
- sygnały wzywania pomocy,
- znaki żeglugowe,
- uprawnienia do prowadzenia jachtów żaglowych,
- dokumenty jachtu żaglowego,
- ogólne przepisy bezpieczeństwa,
- wypadki i awarie - zasady postępowania,
- przepisy lokalne.

1.2 Elementarne wiadomości o przepisach obowiązujących na wodach morskich oraz przepisy portowe.

1.3 Etykieta jachtowa – zasady zachowania się na jachcie i obyczaje żeglarskie, etykieta flagowa.

1.4 Podstawowe zasady ochrony wodnego środowiska naturalnego.

2. Wiadomości o śródlądowych jachtach żaglowych:

2.1 Rodzaje jachtów śródlądowych, podział ze względu na budowę, osprzęt i eksploatację.

2.2 Nazewnictwo podstawowych części składowych jachtu śródlądowego i jego osprzętu.

2.3 Zasady obsługi silnika jachtowego.

2.4 Zasady obsługi instalacji jachtowych: paliwowej, gazowej, elektrycznej, wodnej.

2.5 Wyposażenie jachtu niezbędne do bezpiecznej żeglugi: ratownicze, przeciwpożarowe, medyczne.

3. Teoria żeglowania.

3.1 Wiatr rzeczywisty i pozorny.

3.2 Kursy jachtu względem wiatru.

3.3 Działanie steru i miecza.

3.4 Siły działające na jacht będący w ruchu.

3.5 Stateczność jachtu.

3.6 Praca żagli.

3.7 Nawietrzność i zawietrzność jachtu.

4. Zasady manewrowania śródlądowym jachtem żaglowym pod żaglami i na silniku.

4.1 Manewry pod żaglami.

4.2 Manewry na silniku.

4.3 Cumowanie i kotwiczenie.

4.4 Kierowanie załogą, komendy żeglarskie.

4.5 Umiejętność planowania i wyboru drogi jachtu.

4.6 Żeglowanie w trudnych warunkach pogodowych.

4.7 Żegluga na rzece.

5. Locja.

5.1 Śródlądowy szlak żeglugowy:

- informacje o korycie rzeki,

- oznakowanie szlaku żeglugowego,
- elementarne informacje o budowach hydrotechnicznych – śluza, jaz,
- informacje o popularnych polskich szlakach żeglugowych.

5.2 Elementarne wiadomości o nawigacyjnym oznakowaniu wód morskich oraz zaplanowanie krótkiej żeglugi po wodach morskich.

6. Ratownictwo.

6.1 Bezpieczeństwo żeglugi i ratownictwo w żegludze śródlądowej:

- osobiste środki wypornościowe, rodzaje i sposoby posługiwania się nimi,
- inne środki bezpieczeństwa na jachcie śródlądowym,
- przygotowanie jachtu i załogi do żeglugi w trudnych warunkach pogodowych,
- zasady zachowania się po wywrotce jachtu,
- zasady postępowania podczas alarmu „człowiek za burtą”,
- wiadomości o służbach ratowniczych na wodach śródlądowych,
- podstawy pomocy przedmedycznej w najczęściej występujących obrażeniach na jachcie,
- zasady działań ratowniczych w trudnych warunkach pogodowych.

6.2 Podstawowe informacje o ratownictwie na wodach morskich:

- Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa /SAR/, Morskie Ratownicze Centrum Koordynacyjne,
- ratownictwo brzegowe: brzegowe stacje ratownictwa, stacje ratownictwa morskiego,
- sygnałowe środki ratownicze.

7. Meteorologia.

7.1 Podstawowe wiadomości o wiatrach - znajomość skali Beauforta.

7.2 Podstawowa znajomość wybranych zjawisk meteorologicznych.

7.3 Niebezpieczne dla żeglarzy zjawiska meteorologiczne, ich oznaki i sposób postępowania.

7.4 Znajomość meteorologii w zakresie rozumienia komunikatów meteorologicznych i prognoz pogody.

7.5 Umiejętność uzyskiwania prognoz pogody.

WIEDZA PRAKTYCZNA

1. Umiejętność wykonywania następujących czynności i zasady bezpieczeństwa ich wykonywania:

- użytkowanie środków ratunkowych,
- poruszanie się po jachcie,
- obsługa żagli,
- obsługa szotów,
- refowanie żagli,
- obsługa miecza,
- obsługa urządzenia sterowego,
- obsługa silnika przyczepnego lub stacjonarnego,
- obsługa cum, praca cumami,
- obsługa odbijaczy,
- umiejętność pagajowania,
- użytkowanie bosaka i pychu,
- umiejętność balastowania,
- obsługa kotwicy,
- obsługa podstawowych instalacji na jachcie: paliwowej, wodnej, elektrycznej, gazowej,
- taklowanie jachtu, klar jachtu,
- przygotowanie jachtu do wypłynięcia, sprawdzenia stanu technicznego jachtu żaglowego i jego wyposażenia z uwagi na bezpieczeństwo żeglugi,
- przygotowanie jachtu do żeglugi w trudnych warunkach pogodowych,
- poprawny dobór ożaglowania,
- regulacja powierzchni ożaglowania,

- trzymanie kursu,
- regulacja prędkości pod żaglami i na silniku,
- nadawanie prędkości początkowej /bieg do przodu, bieg wsteczny/,
- hamowanie przy pomocy kotwicy,
- cumowanie jachtu,
- obrót lub przesunięcie jachtu przy pomocy, praca cumami,
- kotwiczenie jachtu na otwartym akwenu i przy brzegu.

2. Umiejętność wykonania następujących manewrów:

2.1 Manewry pod żaglami:

- zmiana kursu /odpadanie, ostrzenie/,
- zacieśniona cyrkulacja,
- zwrot przez sztag,
- zwrot przez rufę,
- stawanie w dryf,
- alarm „człowiek za burtą”,
- dojście do boi,
- odejście od boi,
- stawanie na kotwicy,
- zejście z kotwicy,
- odejście od nabrzeża,
- dojście do nabrzeża,

2.2 Manewry na silniku:

- - zmiana kursu,
- zacieśniona cyrkulacja,
- odejście od nabrzeża,
- dojście do nabrzeża,
- alarm „człowiek za burtą”
- dojście do boi,
- odejście od boi,
- stawanie na kotwicy,
- zejście z kotwicy,
- holowanie pojedynczego jachtu.

3. Prace bosmańskie:

- umiejętność wiązania podstawowych węzłów żeglarskich: prosty, ratowniczy (dwa sposoby), knagowy, ósemkowy, refowy, szotowy, flagowy, różkowy, sztyk, wyblinka, cumowy żeglarski, buchta,
- podstawowe naprawy osprzętu i instalacji jachtowych.

Zasady egzaminowania na patent żeglarza jachtowego

Warunki prowadzenia egzaminów określono Rozporządzeniem Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 kwietnia 2013 w sprawie uprawiania turystyki wodnej.

Egzamin na patent żeglarza jachtowego składa się z części teoretycznej i praktycznej. Warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie oceny pozytywnej z obu części. W przypadku uzyskania negatywnej oceny z jednej z części, egzamin powtarza się w całości.

CZĘŚĆ TEORETYCZNA

Część teoretyczna egzaminu na patent żeglarza jachtowego ma formę pisemną i składa się z testu jednokrotnego wyboru z 75 pytaniami przygotowanymi przez komisję na podstawie odpowiadającego patentowi zakresu wymagań egzaminacyjnych. Egzaminowany ma 90 minut na udzielenie odpowiedzi. Za pozytywny wynik egzaminu teoretycznego na patent żeglarza jachtowego uważa się uzyskanie 65 prawidłowych odpowiedzi w teście.

CZĘŚĆ PRAKTYCZNA

Część praktyczna egzaminu obejmuje wykonanie wybranych przez komisję elementów egzaminacyjnych określonych indywidualnie dla każdego zdającego przez komisję na podstawie odpowiadającego patentowi zakresu wymagań egzaminacyjnych. W przypadku egzaminu na patent żeglarza jachtowego, w ramach części praktycznej są sprawdzane wybrane elementy dotyczące manewrowania jachtem. Za pozytywny wynik egzaminu praktycznego uważa się prawidłowe wykonanie wszystkich elementów wskazanych przez egzaminatora do wykonania. W trakcie części praktycznej egzaminu dopuszcza się jednokrotne powtórzenie źle wykonanego elementu.

ZAKRES WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH

Wiedza teoretyczna:

1. budowa jachtów, w tym: zasady obsługi instalacji jachtowych, obsługa silnika jachtowego;
2. teoria żeglowania, w tym: a) kursy jachtu względem wiatru, b) wiatr rzeczywisty i pozorny, c) praca żagli oraz działanie steru, d) siły działające na jacht, e) stateczność jachtu, f) żegluga w trudnych warunkach pogodowych;
3. zasady eksploatacji oraz manewrowania jachtem pod żaglami i na silniku;
4. podstawy locji, w tym: a) znaki żeglugowe i oznakowanie dróg wodnych, b) mapy i przewodniki, c) drogi wodne i budowle hydrotechniczne;
5. wiadomości z zakresu ratownictwa wodnego, w tym: a) podstawowe informacje o morskich służbach ratowniczych, b) wyposażenie jachtu w środki bezpieczeństwa i posługiwanie się nimi, c) działania w przypadku wywrotki jachtu, awarii lub wypadku, d) ratowanie człowieka za burtą, e) udzielanie pierwszej pomocy, f) hipotermia oraz pierwsza pomoc w przypadku hipotermii, g) sztrandowanie;
6. wiadomości z zakresu meteorologii, w tym: a) skala prędkości wiatru, b) zjawiska meteorologiczne i ich oznaki, c) komunikaty meteorologiczne;
7. pomoce nawigacyjne;
8. ochrona wód przed zanieczyszczeniem; 9) podstawowe przepisy prawa drogi na morskich i śródlądowych drogach wodnych;
9. etykieta jachtowa – zasady zachowania się na jachcie i obyczaje żeglarskie.

Umiejętności praktyczne:

1. manewry pod żaglami w zakresie: a) optymalnego doboru żagli do panujących warunków, b) prowadzenia jachtu pod żaglami przy spotkaniu z innym jachtem oraz jego wyprzedzaniem, c) sprawdzenia umiejętności wykonania manewrów: zwrot przez sztag, zwrot przez rufę, dojsście do boi, odejsście od boi, dojsście i odejsście od nabrzeża, stawanie w dryf, alarm „człowiek za burtą”;
2. manewry jachtem żaglowym na silniku w zakresie: a) kotwiczenie i cumowanie w różnych warunkach, b) umiejętność prowadzenia jachtu żaglowego na silniku przy spotkaniu z innym jachtem, c) alarm „człowiek za burtą”;
3. kierowanie załogą: umiejętność wydawania komend i egzekwowania ich wykonania we właściwym momencie, stosownie do sytuacji, w jakiej znajduje się jacht;
4. praca w charakterze członka załogi: a) wykonywanie poleceń prowadzącego jacht, b) odpowiadanie na komendy, c) zachowanie się w czasie alarmu „człowiek za burtą”;

5. prace bosmańskie: a) umiejętność wiązania podstawowych węzłów żeglarskich, b) podstawowe prace przy obsłudze urządzeń i instalacji jachtowych